

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

Ε Κ Θ Ε Σ Η

ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚΗΤΑ Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ

ΑΘΗΝΑ 2025

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΝΙΚΗΤΑ Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗ
ΑΘΗΝΑ 2025**

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Κ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΕΚΘΕΣΗ

ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Περιεχόμενα

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (ΜΑΝΟΥ) ΚΟΝΣΟΛΑ	1
II. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	3
III. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΚΛΗΘΕΝΤΕΣ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ ..	5
IV. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	9
1. «Προς μία σύγχρονη δημόσια πολιτική για τη νησιωτικότητα»	11
Εισηγητής: Παναγής Καππάτος, Μέλος της Υποεπιτροπής	
2. «Νησιωτικότητα - Αναπτυξιακές κατευθύνσεις και χρηματοδοτήσεις της προγραμματικής περιόδου 2021-2027»	21
Εισηγητές: Αλέξανδρος Μαρκογιαννάκης και Ελένη Βατσινά, Μέλη της Υποεπιτροπής	
3. «Δημόσιες πολιτικές για την Υγεία στις νησιωτικές περιοχές»	29
Εισηγητές: Βασίλειος Γιόγιακας και Οζγκιούρ Φερχάτ, Μέλη της Υποεπιτροπής	
V. ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	41

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (ΜΑΝΟΥ) ΚΟΝΣΟΛΑ

Μέσα από τη λειτουργία της Υποεπιτροπής Νησιωτικών Περιοχών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών τα τέσσερα τελευταία χρόνια πετύχαμε πολλά.

Για πρώτη φορά, η νησιωτικότητα αποτελεί κριτήριο για την αυξημένη χρηματοδότηση αθλητικών σωματείων που έχουν την έδρα τους στα νησιά. Από τις αρχές του 2024 ισχύουν οι πρώτες αλλαγές στον τρόπο κατανομής πόρων στους νησιωτικούς και ορεινούς δήμους. Αυξήθηκε η μοριοδότηση της εντοπιότητας σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ .

Σίγουρα υπάρχουν πολλά ακόμα που πρέπει να γίνουν. Σε ό, τι με αφορά, πιστεύω ότι η Ελλάδα πρέπει να θέσει σε νέα βάση το ζήτημα των κριτηρίων κατανομής πόρων από την Ε.Ε. στις νησιωτικές περιοχές.

Η κατηγοριοποίηση και η κατανομή των πόρων στις νησιωτικές περιφέρειες δεν πρέπει να γίνεται με βάση το ΑΕΠ τους. Θα πρέπει να συμπεριληφθούν κριτήρια, όπως η έλλειψη ανταγωνιστικότητας, οι τοπικές οικονομίες που είναι μικρής κλίμακας, το υψηλό μεταφορικό κόστος, η έλλειψη υποδομών και η ψηφιακή υστέρηση.

Στην Έκθεση των πεπραγμένων της Υποεπιτροπής Νησιωτικών Περιοχών αποτυπώνεται η προσπάθεια να αναδειχθούν τα πραγματικά και υπαρκτά προβλήματα με συνθετικό και παραγωγικό τρόπο.

Με την συμπερίληψη προτάσεων, αλλά και μια ανοιχτή και ελεύθερη δημοκρατική διαδικασία, μακριά από άγονες και άσκοπες κομματικές αντιπαραθέσεις.

Σε αυτή την Κοινοβουλευτική Περίοδο αναδείξαμε σημαντικά θέματα, κατατέθηκαν ουσιαστικές προτάσεις, κυβερνητικά στελέχη που ήρθαν στην Υποεπιτροπή μας παρουσίασαν δράσεις και σχεδιασμούς με σημείο αναφοράς το μέλλον.

Παράλληλα, η Υποεπιτροπή Νησιωτικών Περιοχών άνοιξε τις πόρτες της σε φορείς, σε εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και τους έδωσε βήμα και φωνή.

Υπήρξε κριτική διάθεση, έγιναν σημαντικές επισημάνσεις, κατατέθηκαν σοβαρές, αξιόλογες και ρεαλιστικές προτάσεις από όλους.

Το πιο σημαντικό ήταν ότι όλα τα μέλη της Υποεπιτροπής, όλα τα κόμματα λειτούργησαν συνθετικά.

Στα πεπραγμένα αυτής της περιόδου συμπεριλαμβάνονται:

- Οι προτάσεις που κατατέθηκαν για μία σύγχρονη δημόσια πολιτική για τη νησιωτικότητα. Επισημάνθηκε η ανάγκη επένδυσης σε υποδομές 5G, δημιουργίας υποδομών οπτικών ινών σε κτίρια, ψηφιακής διασύνδεση των ελληνικών νησιών σε υψηλότερες ταχύτητες στο διαδίκτυο αφού η ψηφιακή οικονομία, η επέκταση της τηλεργασίας και η προσέλκυση ψηφιακών νομάδων που θα δουλεύουν από απόσταση προϋποθέτουν υποδομές σε τοπικό επίπεδο, οι οποίες με τη σειρά τους θα αποτελούν προϋπόθεση για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.
- Οι αναπτυξιακές κατευθύνσεις και χρηματοδοτήσεις της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 για τα νησιά. Πρέπει να επισημανθεί ότι η συγκεκριμένη συνεδρίαση συνδέθηκε με μια θετική εξέλιξη για τις νέες προκηρύξεις για ένταξη επενδυτικών σχεδίων στον αναπτυξιακό νόμο, αλλά και το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο στον αναπτυξιακό νόμο για τις μικρές και μεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις, σε νησιωτικές και ορεινές περιοχές.
- Οι δημόσιες πολιτικές για την υγεία στις νησιωτικές περιοχές. Τέθηκε το ζήτημα της αποτίμησης και αξιολόγησης των κινήτρων που θεσμοθετήθηκαν από την Πολιτεία για να ενισχυθούν οι δομές υγείας των νησιωτικών περιοχών με ιατρικό προσωπικό και κατατέθηκαν νέες ιδέες και προτάσεις.

Όλα αυτά εμπεριέχονται στην έκθεση πεπραγμένων.

Ως Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Νησιωτικών Περιοχών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους βουλευτές από όλα τα κόμματα που προσέγγισαν με υψηλό αίσθημα ευθύνης τα προβλήματα της νησιωτικότητας και είχαν καθοριστικό ρόλο στην υποδειγματική, σε κοινοβουλευτικό αλλά και πολιτικό επίπεδο, λειτουργία της Υποεπιτροπής.

II. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ, ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατά τη Β΄ Τακτική Σύνοδο της Κ΄ Περιόδου, η Υποεπιτροπή Νησιωτικών Περιοχών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών συνεστήθη, με την υπ' αριθμ. πρωτ. 1287/899, από 27 Ιανουαρίου 2025, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, σύμφωνα με το άρθρο 43Α του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ), η οποία ακολούθως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. 3804/2702/24.03.2025 απόφαση του Προέδρου της Βουλής και η τελικώς διαμορφωθείσα σύνθεση της εν λόγω Υποεπιτροπής ήταν η εξής:¹

Βασίλειος Γιόγιακας, Αθανάσιος Ζεμπίλης, Τσαμπίκα (Μίκα) Ιατρίδη, Αθανάσιος Καββαδάς, Παναγής Καππάτος, Εμμανουήλ (Μάνος) Κόνσολας, Αλέξανδρος Μαρκογιαννάκης, Αικατερίνη Μονογυιού, Μαρία- Ελένη (Μαριλένα) Σούκουλη- Βιλιάλη, Ελένη Βατσινά, Αλέξανδρος Μεικόπουλος, Ιωάννης Δελής, Κωνσταντίνος Μπούμπας, Οζγκιούρ Φερχάτ, Νικόλαος Βρεττός και Αδαμάντιος Καραναστάσης.

Αντικείμενο της Υποεπιτροπής Νησιωτικών Περιοχών (άρθρο 43Α, παρ. 2, περ. στ΄ του Κανονισμού της Βουλής) είναι *«η μελέτη των προβλημάτων των περιοχών αυτών, η υποβολή προτάσεων για τη βιώσιμη οικονομική τους ανάπτυξη, την προστασία του οικιστικού και φυσικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση και προβολή της πολιτιστικής παράδοσης, η παρακολούθηση των κανονιστικών πράξεων του κοινού νομοθέτη και της διοίκησης για την εναρμόνισή τους με τις ιδιαιτερότητες των νησιωτικών περιοχών [...] και ειδικότερα η επεξεργασία και διατύπωση προτάσεων για την αντιμετώπιση των μόνιμων μειονεκτημάτων στα δίκτυα των συγκοινωνιών, της ενέργειας, της ύδρευσης και των στερεών και υγρών αποβλήτων, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα των μικρών και των οικογενειακών επιχειρήσεων, των προβλημάτων υγείας, εκπαίδευσης, του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα ανάπτυξης και του τουρισμού.»*.

¹ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 15 παρ. 1, 2 και 5 του Κανονισμού της Βουλής, από τη 12η Ιουνίου 2025 δεν υφίσταται πλέον η Κοινοβουλευτική Ομάδα «Σπαρτιάτες» (βλ. σχετική ανακοίνωση, στις 12 Ιουνίου 2025, κατά τη ΡΛΕ΄ Συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής και το υπ'αριθμ. πρωτ. 6671/4650/12.06.2025 έγγραφο της Διεύθυνσης Υποστήριξης Βουλευτών).

Οι προτάσεις της Υποεπιτροπής υποβάλλονται στην Επιτροπή και διαβιβάζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής στις κατά περίπτωση αρμόδιες Διαρκείς Επιτροπές, στους αρμόδιους Υπουργούς και στους αρμόδιους φορείς (άρθρο 43Α, παρ. 2, περ. στ' του Κανονισμού της Βουλής).

III. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΚΛΗΘΕΝΤΕΣ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

Η Υποεπιτροπή Νησιωτικών Περιοχών, πραγματοποίησε συνολικά έξι (6) συνεδριάσεις, κατά τη Β΄ Σύνοδο της Κ΄ Περιόδου.

Κατά την πρώτη συνεδρίασή της ασχολήθηκε με τον προγραμματισμό του έργου της, ενώ στις συνεδριάσεις, που ακολούθησαν, εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των Μελών της Υποεπιτροπής και υποβολή προτάσεων, Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί και Ειδικοί Γραμματείς Υπουργείων, εκπρόσωποι της περιφερειακής και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υπηρεσιακοί παράγοντες, πανεπιστημιακοί, εκπρόσωποι φορέων, καθώς και ειδικοί επιστήμονες. Στις δύο (2) τελευταίες συνεδριάσεις της Β΄ Συνόδου, η Υποεπιτροπή συζήτησε τη σύνταξη της παρούσας Έκθεσης, τον ορισμό Εισηγητών κατά θέματα και τελικώς την έγκρισή της.

Ειδικότερα:

1. Συνεδρίαση της 30^{ης} Ιανουαρίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προγραμματισμός των εργασιών της Υποεπιτροπής

2. Συνεδρίαση της 12^{ης} Μαρτίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Προς μία σύγχρονη δημόσια πολιτική για τη νησιωτικότητα

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Στέφανος Γκίκας, Υφυπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Εμμανουήλ Κουτουλάκης, Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Γεώργιος Λεονταρίτης, Μέλος ΔΣ της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ), Αντιπεριφερειάρχης ΠΕ Κυκλάδων, Ευστράτιος (Στράτος) Χαρχαλάκης, Πρόεδρος της Επιτροπής Νήσων και Πολιτικής Συνοχής της ΚΕΔΕ, Δήμαρχος Κυθήρων και Αντικυθήρων, Γεώργιος Στασινόπουλος, Πρόεδρος της ΠΕΔ Ιονίων Νήσων, Δήμαρχος Ζακύνθου, Γεώργιος Μαρινάκης, Πρόεδρος της ΠΕΔ Κρήτης, Δήμαρχος

Ρεθύμνου, Μιχάλης Αγγελόπουλος, Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΙΤΑ) της ΚΕΔΕ, Αθανάσιος Ζλατούδης, Γενικός Γραμματέας του Επιμελητηριακού Ομίλου Ανάπτυξης Ελληνικών Νησιών (Ε.Ο.Α.Ε.Ν.), Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Τουρισμού Επιμελητηρίου Μαγνησίας και Δημήτριος Μαραβέλιας, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ ΑΕ).

3. Συνεδρίαση της 9^{ης} Απριλίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Νησιωτικότητα - Αναπτυξιακές κατευθύνσεις και χρηματοδοτήσεις της προγραμματικής περιόδου 2021-2027

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Εμμανουήλ Κουτουλάκης, Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Γεώργιος Λεονταρίτης, Μέλος ΔΣ ΕΝΠΕ, Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Κυκλάδων, Ευστράτιος (Στράτος) Χαρχαλάκης, Πρόεδρος της Επιτροπής Νήσων και Πολιτικής Συνοχής της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), Δήμαρχος Κυθήρων και Αντικυθήρων, Ιωάννης Σπιλάνης, Ομότιμος Καθηγητής της Σχολής Περιβάλλοντος και Διευθυντής του Εργαστηρίου Τοπικής και Νησιωτικής Ανάπτυξης στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Αναστασία Ψάλτη, Συνεργάτης του Καθηγητή, Δημήτριος Μαραβέλιας, Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ ΑΕ), Αναστάσιος Μαυρίδης, Διευθύνων Σύμβουλος ΕΕΤΑΑ, Ιωάννης Γούπιος, Διευθυντής Οικονομικής Ανάπτυξης, Οργάνωσης & Περιβάλλοντος της ΕΕΤΑΑ ΑΕ και Βασιλική Φλέγγα, Υπεύθυνη του Τμήματος Περιφερειακής Ανάπτυξης της ΕΕΤΑΑ ΑΕ.

4. Συνεδρίαση της 24^{ης} Ιουνίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Δημόσιες πολιτικές για την Υγεία στις νησιωτικές περιοχές

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Σπυρίδων - Άδωνις Γεωργιάδης, Υπουργός Υγείας, Δημήτριος Βαρτζόπουλος, Υφυπουργός

Υγείας, , Γιώργος Λεονταρίτης , Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου ΕΝΠΕ, Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Κυκλάδων, Ευστράτιος Χαρχαλάκης, Πρόεδρος Επιτροπής Νήσων και Πολιτικής Συνοχής της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), Δήμαρχος Κυθήρων και Αντικυθήρων, Γιώργος Μαρινάκης, Πρόεδρος ΠΕΔ Κρήτης, Δήμαρχος Ρεθύμνου, Αθανάσιος Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος του Πανελλήνιου Ιατρικού Συλλόγου, Κώστας Κατσιγιαννόπουλος, Εκπρόσωπος Ιατρικού Συλλόγου Λήμνου- Εκπρόσωπος στον Παγκόσμιο Ιατρικό Σύλλογο, Δημήτρης Καλούδης, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Κέρκυρας, Ηλίας Τσέρκης, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Ρόδου και Κωνσταντίνος Κουτσόπουλος, Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Ιατρικών Συλλόγων (European Council of Medical Orders-CEOM).

5. Συνεδρίαση της 10^{ης} Ιουλίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Υποεπιτροπής (άρθρο 43Α παρ. 6 του Κανονισμού της Βουλής) για τη Β΄ Σύνοδο και ορισμός εισηγητών κατά θέματα

6. Συνεδρίαση της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 2025

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

«Συζήτηση επί των εισηγήσεων που θα συμπεριληφθούν στην Έκθεση (άρθρο 43Α παρ. 6 του Κανονισμού της Βουλής) της Υποεπιτροπής και έγκριση αυτής».

IV. ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

1. «Προς μία σύγχρονη δημόσια πολιτική για τη νησιωτικότητα»

Εισηγητής: Παναγής Καππάτος, Μέλος της Υποεπιτροπής

Εισαγωγή

Η Υποεπιτροπή Νησιωτικών Περιοχών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών της Βουλής των Ελλήνων συνεδρίασε με αντικείμενο «Προς μία σύγχρονη δημόσια πολιτική για τη νησιωτικότητα». Στόχος της συνεδρίασης ήταν η διερεύνηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι νησιωτικές περιοχές της χώρας, η αξιολόγηση των μέχρι σήμερα πρωτοβουλιών και η διατύπωση προτάσεων για ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικής που θα ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των νησιών.

Η συνεδρίαση αποτέλεσε μια σημαντική θεσμική πρωτοβουλία, καθώς για πρώτη φορά τέθηκε με τόσο συγκροτημένο τρόπο το ζήτημα της νησιωτικότητας, όχι ως μια γενική αναφορά, αλλά ως διακριτός άξονας χάραξης δημόσιας πολιτικής. Η συμμετοχή βουλευτών, εκπροσώπων της αυτοδιοίκησης, φορέων και αρμοδίων κυβερνητικών στελεχών ανέδειξε τη βούληση για συνεννόηση και συνεργασία προς όφελος των τοπικών κοινωνιών.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης αναδείχθηκαν τα χρόνια προβλήματα των νησιών, όπως η ακτοπλοϊκή και αεροπορική σύνδεση, το υψηλό κόστος μεταφορών, η ανάγκη αναβάθμισης λιμενικών και άλλων υποδομών, το στεγαστικό πρόβλημα, οι ελλείψεις σε υπηρεσίες υγείας και παιδείας, αλλά και οι προοπτικές ανάπτυξης μέσα από τον τουρισμό, την καινοτομία, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Σημαντική ήταν η συμβολή των εκπροσώπων της Κυβέρνησης, με τον Υφυπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής κ. Στέφανο Γκίκα και τον Γενικό Γραμματέα κ. Εμμανουήλ Κουτουλάκη να παρουσιάζουν το πλαίσιο δράσεων και χρηματοδοτικών εργαλείων που έχουν ήδη τεθεί σε εφαρμογή, καθώς και τον σχεδιασμό για τα επόμενα χρόνια. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ανάγκη ύπαρξης ρήτρας νησιωτικότητας σε κάθε νομοθετική πρωτοβουλία, καθώς και στη διεκδίκηση ειδικού τομεακού προγράμματος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η συνεδρίαση ολοκληρώθηκε με σειρά τοποθετήσεων βουλευτών και εκπροσώπων φορέων, οι οποίοι κατέθεσαν συγκεκριμένες προτάσεις για τη βελτίωση των πολιτικών και την ενίσχυση της καθημερινότητας των νησιωτών.

Η παρέμβαση του Υφυπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Στέφανου Γκίκα

Ο Υφυπουργός Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Στέφανος Γκίκας τόνισε τη σημασία της θεσμικής συνεργασίας ανάμεσα στη Βουλή και στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, επισημαίνοντας ότι η λειτουργία της Υποεπιτροπής συμβάλλει ουσιαστικά στον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών υπέρ των νησιών. Υπογράμμισε ότι η Ελλάδα, ως κατεχοχήν νησιωτική χώρα, οφείλει να ενσωματώνει σε κάθε νομοσχέδιο πρόνοιες για τη νησιωτικότητα, προτείνοντας μάλιστα την αναβάθμιση της Υποεπιτροπής σε μόνιμη Διαρκή Επιτροπή της Βουλής.

Παρουσιάζοντας τις δράσεις του Υπουργείου, αναφέρθηκε στο θεσμικό πλαίσιο που θεσπίστηκε με τους νόμους 4770/2021 και 4832/2021, το οποίο για πρώτη φορά εισήγαγε μία ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική και μία εθνική στρατηγική για τον νησιωτικό χώρο. Στη βάση αυτών των νόμων, η χώρα κατάφερε να εξασφαλίσει σημαντικά ευρωπαϊκά κονδύλια, τα οποία κατευθύνονται σε τρεις βασικούς άξονες:

- **Αναβάθμιση λιμενικών υποδομών**, με στόχο τη βελτίωση της ασφάλειας και της ανταγωνιστικότητας των νησιωτικών λιμανιών.
- **Ασφάλεια ναυσιπλοΐας και θαλάσσια επιτήρηση**, με έργα που ενισχύουν τον έλεγχο και την προστασία των θαλάσσιων οδών.
- **Ενίσχυση του ακτοπλοϊκού δικτύου**, με έμφαση στις γραμμές δημόσιας υπηρεσίας και ιδιαίτερα στις άγονες γραμμές, ώστε να εξασφαλίζεται η σταθερή και αξιόπιστη σύνδεση των νησιών με την ηπειρωτική χώρα και μεταξύ τους.

Ο κ. Στέφανος Γκίκας έκανε ειδική αναφορά στο φιλόδοξο σχέδιο δημιουργίας Συστήματος Θαλασσίων Συγκοινωνιών μέσω Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), με συνολικό προϋπολογισμό 1 δισεκατομμυρίου ευρώ. Στόχος του έργου είναι η ναυπήγηση «πράσινων πλοίων» για την εξυπηρέτηση των άγονων γραμμών, με δωδεκαετείς συμβάσεις που θα προσφέρουν σταθερότητα και δυνατότητα προγραμματισμού. Παράλληλα, αναφέρθηκε στη μελέτη που

βρίσκεται σε εξέλιξη για την ανανέωση του ακτοπλοϊκού στόλου, με χρηματοδοτικά εργαλεία που θα επιτρέπουν στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (Fit for 55, IMO).

Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στο **μεταφορικό ισοδύναμο**, το οποίο προγραμματίζεται να αναμορφωθεί με βάση τέσσερις άξονες:

1. Εξειδίκευση ανά γεωγραφική περιοχή και κλάδο επιχειρηματικής δραστηριότητας.
2. Στήριξη της νησιωτικής επιχειρηματικότητας μέσω συνεργασίας με την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα.
3. Δημιουργία παρατηρητηρίου τιμών και κόστους, σε συνεργασία με το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ).
4. Θεσμοθέτηση ειδικού μέτρου για τις μικρές επιχειρήσεις που λειτουργούν όλο τον χρόνο σε μικρά νησιά.

Για το σκέλος των επιβατών, τόνισε ότι στόχος είναι η **άμεση εφαρμογή της επιδότησης** κατά την αγορά εισιτηρίου, ώστε ο νησιώτης να πληρώνει μόνο το καθαρό ποσό μετά την αφαίρεση της επιδότησης.

Ο κύριος Υφυπουργός παρουσίασε επίσης το πρόγραμμα «Νέαρχος», ένα Ταμείο Μικρών Έργων που θα στηρίζει δήμους και λιμενικά ταμεία στην υλοποίηση μικρών, αλλά κρίσιμων παρεμβάσεων. Σχετικά με το ζήτημα της λειψυδρίας, αναφέρθηκε σε έργα που χρηματοδοτούνται σε 16 νησιωτικούς δήμους, ενώ τόνισε ότι έχουν καταγραφεί περισσότερα από 300 αναγκαία έργα σε όλη τη νησιωτική χώρα.

Κλείνοντας, επισήμανε ότι στρατηγικός στόχος της Κυβέρνησης είναι η **διεκδίκηση Ειδικού Τομεακού Προγράμματος για τη Νησιωτικότητα** σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να υπάρξει αναγνώριση της ιδιαιτερότητας των νησιών και θεσμική κατοχύρωση μόνιμων πόρων για την ανάπτυξή τους.

Παρεμβάσεις θεσμικών φορέων και βουλευτών

➤ **Η τοποθέτηση του Προέδρου της Επιτροπής Νήσων της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), κ. Δημήτρη Αγγελόπουλου**

Ο κ. Αγγελόπουλος αναφέρθηκε στην ανάγκη να υπάρξει ένας **συνεκτικός εθνικός σχεδιασμός για τη νησιωτική πολιτική**, πέρα από αποσπασματικά μέτρα. Επισήμανε ότι οι δήμοι των νησιών βρίσκονται συχνά αντιμέτωποι με δυσανάλογες δυσκολίες σε σχέση με το μέγεθός τους, λόγω του κόστους των μεταφορών, της έλλειψης προσωπικού και των περιορισμένων οικονομικών πόρων. Υπογράμμισε ότι η ΚΕΔΕ είναι στη διάθεση της πολιτείας για συνεργασία, αλλά χρειάζεται θεσμική θωράκιση και πιο γρήγορη απορρόφηση κονδυλίων.

➤ **Η παρέμβαση του Βουλευτή κ. Κωνσταντίνου Μπούμπα**

Ο κ. Μπούμπας ανέδειξε την ανάγκη **ισχυρής παρουσίας του κράτους στις άγονες γραμμές**, ώστε να διασφαλίζεται η ισοτιμία των νησιωτών με τους πολίτες της ηπειρωτικής χώρας. Αναφέρθηκε επίσης στο πρόβλημα της **υγειονομικής κάλυψης**, επισημαίνοντας ότι σε πολλά νησιά οι υποδομές υγείας είναι ανεπαρκείς και οι κάτοικοι αναγκάζονται να μετακινηθούν σε μεγάλα αστικά κέντρα για ιατρική φροντίδα.

➤ **Η τοποθέτηση του Δημάρχου Σαμοθράκης, κ. Νίκου Ζλατούδη**

Ο κ. Ζλατούδης στάθηκε ιδιαίτερα στο ζήτημα των **θαλάσσιων συγκοινωνιών**. Υπογράμμισε ότι η Σαμοθράκη, όπως και άλλα μικρά νησιά, αντιμετωπίζει επαναλαμβανόμενα προβλήματα στις ακτοπλοϊκές της συνδέσεις, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η καθημερινότητα των κατοίκων και να υπονομεύεται η τουριστική ανάπτυξη. Ζήτησε μακροπρόθεσμες λύσεις με πολυετείς συμβάσεις που θα εξασφαλίζουν σταθερότητα.

➤ **Η παρέμβαση της Βουλευτού του ΚΚΕ, κυρίας Μαρίας Κομνηνάκα**

Η κυρία Κομνηνάκα έθεσε το ζήτημα από την πλευρά της κοινωνικής πολιτικής, υπογραμμίζοντας ότι τα προβλήματα των νησιών δεν πρέπει να ιδωθούν μέσα από το πρίσμα μιας «επιχειρηματικής λογικής», αλλά μέσα από την ανάγκη στήριξης των **εργαζομένων, των μικρών επαγγελματιών και των οικογενειών** που ζουν μόνιμα στα νησιά. Επισήμανε ότι η ακτοπλοΐα και η υγεία είναι βασικά κοινωνικά αγαθά, τα οποία οφείλει το κράτος να παρέχει χωρίς εκπτώσεις.

➤ **Η τοποθέτηση του Αντιπεριφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου, κ. Γεώργιου Λεονταρίτη**

Ο κ. Λεονταρίτης μίλησε για την ανάγκη **ενδοκυκλαδικών συνδέσεων**, οι οποίες παραμένουν ελλειπείς, με αποτέλεσμα, ακόμα και απλές κοινωνικές ή αθλητικές δραστηριότητες να καθίστανται δυσχερείς. Τόνισε ότι πρέπει να υπάρξει ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης των ενδοπεριφερειακών συγκοινωνιών, καθώς και αναβάθμιση των μικρών λιμανιών που εξυπηρετούν καθημερινές ανάγκες.

➤ **Η παρέμβαση της Βουλευτού κυρίας Ελένης Βατσινά**

Η κ. Βατσινά επισήμανε ότι οι πολιτικές για τη νησιωτικότητα πρέπει να συνδυάζουν τον **αναπτυξιακό σχεδιασμό με την κοινωνική συνοχή**. Ανέδειξε ζητήματα όπως το στεγαστικό πρόβλημα, που επηρεάζει όχι μόνο τους κατοίκους, αλλά και τη δυνατότητα προσέλκυσης προσωπικού σε κρίσιμες υπηρεσίες, όπως η υγεία και η εκπαίδευση.

➤ **Η τοποθέτηση του κ. Στασινόπουλου από το Υπουργείο Περιβάλλοντος**

Ο κ. Στασινόπουλος παρουσίασε τις δράσεις για την αντιμετώπιση της **λειψυδρίας στα νησιά**, τονίζοντας ότι έχει ήδη ξεκινήσει η υλοποίηση έργων ύδρευσης με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και το Ταμείο Ανάκαμψης. Υπογράμμισε ότι η διαχείριση υδάτινων πόρων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα βιωσιμότητας για τις τοπικές κοινωνίες, ενώ στάθηκε στη σημασία της συνεργασίας κράτους και αυτοδιοίκησης για την επιτάχυνση των διαδικασιών.

➤ **Η παρέμβαση του Γενικού Γραμματέα Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Εμμανουήλ Κουτουλάκη**

Ο Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής κ. Εμμανουήλ Κουτουλάκης, παίρνοντας τον λόγο, στάθηκε ιδιαίτερα στη σημασία του **θεσμικού διαλόγου** που διεξάγεται για τα ζητήματα της νησιωτικότητας, τονίζοντας ότι πλέον δεν πρόκειται για έναν θεωρητικό όρο, αλλά για ένα πλαίσιο συγκεκριμένων δημόσιων πολιτικών. Υπογράμμισε ότι το Υπουργείο Νησιωτικής Πολιτικής έχει ανακτήσει τη σοβαρότητα και την αξιοπιστία του έναντι των πολιτών, καθώς βρίσκεται σε διαρκή συνεργασία με δημάρχους, επιμελητήρια και φορείς.

Αναφερόμενος στο θεσμικό πλαίσιο που έχει θεσπιστεί, επισήμανε ότι για πρώτη φορά, η νησιωτικότητα αντιμετωπίζεται **συστημικά και συστηματικά**, με την εισαγωγή νόμου-πλαισίου και με την ενσωμάτωση της ρήτηρας νησιωτικότητας σε

κρίσιμες πολιτικές. Τόνισε ότι η λογική των «αποσπασματικών παρεμβάσεων» έχει δώσει τη θέση της σε μια στρατηγική που βασίζεται στη συνεργασία και στη συνέργεια διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης.

Ο κ. Κουτουλάκης αναφέρθηκε στις **παθογένειες του παρελθόντος**, όπου κάθε λύση δημιουργούσε νέα προβλήματα, τονίζοντας ότι πλέον η πολιτική για τα νησιά σχεδιάζεται με ολιστικό τρόπο. Επισήμανε ότι το μείζον ζήτημα της νησιωτικότητας παραμένει η **διασυνδεσιμότητα**: τόσο σε επίπεδο ακτοπλοϊκών και αεροπορικών μεταφορών, όσο και σε επίπεδο ψηφιακών υποδομών και κρίσιμων υπηρεσιών.

Σχετικά με τις **θαλάσσιες συγκοινωνίες**, τόνισε ότι, στόχος είναι η εξασφάλιση πολυετών συμβάσεων για τις άγονες γραμμές, ώστε να υπάρχει σταθερότητα και προβλεψιμότητα. Αναγνώρισε, ωστόσο, ότι οι μεγάλες ακτοπλοϊκές εταιρείες αποτελούν σημαντικούς παράγοντες της αγοράς, γεγονός που απαιτεί αυστηρή εποπτεία, αλλά και συνεργασία από πλευράς κράτους. Ιδιαίτερη μνεία έκανε στις μικρομεσαίες, οικογενειακές ναυτιλιακές επιχειρήσεις, οι οποίες διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στις ενδονησιωτικές μεταφορές και χρειάζονται πρόσβαση σε **χρηματοδοτικά εργαλεία και δάνεια με χαμηλό επιτόκιο**.

Για τις **κρίσιμες υποδομές**, στάθηκε στα λιμάνια και στη διαχείριση υδάτινων πόρων, όπου –όπως ανέφερε– έχουν ήδη δρομολογηθεί πάνω από 350 έργα με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και το Ταμείο Ανάκαμψης. Σχετικά με το πρόβλημα της λειψυδρίας, σημείωσε ότι έχουν εξασφαλιστεί τα πρώτα 18 εκατομμύρια ευρώ για έργα ύδρευσης, με στόχο την κάλυψη επείγουσών αναγκών.

Ο κ. Κουτουλάκης παρουσίασε επίσης την πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας για τη διεθνοποίηση του ζητήματος της νησιωτικότητας, με τη συμμετοχή της Ελλάδας στις «Ευρωπαϊκές Ημέρες Θάλασσας» στο Κορκ της Ιρλανδίας, όπου θα συζητηθεί η διαμόρφωση ευρωπαϊκής πολιτικής για τις νησιωτικές περιοχές.

Κλείνοντας, επισήμανε ότι το ζητούμενο δεν είναι η περιστασιακή διεκδίκηση πόρων, αλλά η διαμόρφωση ενός **δημοκρατικού και μακροπρόθεσμου προγραμματισμού**, που θα ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες των νησιών. Εξήρε τον ρόλο της Υποεπιτροπής στη Βουλή, επισημαίνοντας ότι μέσα από τέτοιες συζητήσεις καλλιεργείται μια νέα κουλτούρα πολιτικής συνεργασίας και εθνικής στρατηγικής για τη νησιωτικότητα.

Σύνοψη και αποτίμηση της συνεδρίασης

Ο Πρόεδρος της Υποεπιτροπής Νησιωτικών Περιοχών, κ. Εμμανουήλ (Μάνος) Κόνσολας, κλείνοντας τη συνεδρίαση, ευχαρίστησε όλους τους συμμετέχοντες βουλευτές, τους εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης και τους θεσμικούς φορείς για τη συμβολή τους στον διάλογο. Τόνισε ότι η Υποεπιτροπή λειτουργεί ως χώρος **συνεννόησης και σύνθεσης**, ενώνοντας πολιτικές δυνάμεις, κοινωνικούς εταίρους και πολίτες γύρω από την κοινή υπόθεση της στήριξης των νησιών.

Ο κ. Κόνσολας επισήμανε ότι η συνεδρίαση αυτή, η πρώτη με τις συγκεκριμένες θεματικές, κατέδειξε την **αναγκαιότητα ενός μόνιμου και συστηματικού διαλόγου** για τη νησιωτικότητα, που θα ξεπερνά τις κομματικές γραμμές. Ανέφερε ότι οι παρεμβάσεις και οι προτάσεις που κατατέθηκαν άφησαν ένα ισχυρό αποτύπωμα και μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την περαιτέρω επεξεργασία συγκεκριμένων πολιτικών και πρωτοβουλιών.

Σημείωσε, επίσης, ότι η Υποεπιτροπή θα συνεχίσει με συνέπεια να αναδεικνύει τα προβλήματα των νησιών και να συμβάλλει στη διαμόρφωση λύσεων, επιδιώκοντας πάντα την ευρύτερη δυνατή συναίνεση. Η διάρκεια της συζήτησης –η οποία ξεπέρασε τις τέσσερις ώρες– επιβεβαίωσε το **έντονο ενδιαφέρον** όλων των μελών και φορέων, αλλά και την ανάγκη να δοθεί μεγαλύτερη θεσμική βαρύτητα στη νησιωτική πολιτική.

Η συνεδρίαση ολοκληρώθηκε με την υπενθύμιση ότι το ζήτημα της νησιωτικότητας αφορά όχι μόνο τις τοπικές κοινωνίες, αλλά συνολικά την ανάπτυξη και την εθνική στρατηγική της χώρας.

Συμπεράσματα και Προτάσεις του Βουλευτή Παναγή Καππάτου

Η συνεδρίαση της Υποεπιτροπής Νησιωτικών Περιοχών με θέμα «Προς μία σύγχρονη δημόσια πολιτική για τη νησιωτικότητα» κατέδειξε με σαφήνεια ότι η Ελλάδα χρειάζεται μια **ολοκληρωμένη, συνεκτική και θεσμικά θωρακισμένη στρατηγική** για τα νησιά της. Οι τοποθετήσεις των μελών της Κυβέρνησης, των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των θεσμικών φορέων συνέκλιναν στην κοινή διαπίστωση ότι η νησιωτικότητα δεν αποτελεί μια αφηρημένη έννοια, αλλά **μια καθημερινή πραγματικότητα με πολλαπλές προκλήσεις και ευκαιρίες**.

Στη βάση όσων αναδείχθηκαν στη συνεδρίαση, αλλά και μέσα από την προσωπική μου εμπειρία ως εκπρόσωπος μίας κατεξοχήν νησιωτικής περιοχής, διατυπώνω τα ακόλουθα συμπεράσματα και προτάσεις:

➤ **Συμπεράσματα**

1. **Η νησιωτικότητα είναι εθνική υπόθεση.** Δεν αφορά μόνο τις τοπικές κοινωνίες, αλλά τη συνοχή και την ανάπτυξη της χώρας στο σύνολό της.
2. **Οι υπάρχουσες πολιτικές υπήρξαν αποσπασματικές.** Το παράδειγμα του παλαιού Υπουργείου Αιγαίου δείχνει τη σημασία θεσμικής συνέχειας, όμως οι παθογένειες δεκαετιών δεν επέτρεψαν τη συγκρότηση ενός σταθερού πλαισίου.
3. **Η καθημερινότητα των νησιωτών εξαρτάται απόλυτα από τη διασυνδεσιμότητα.** Ακτοπλοΐα, άγονες γραμμές, λιμενικές και αεροπορικές υποδομές αποτελούν το «Α και το Ω» της νησιωτικής πολιτικής.
4. **Η χρηματοδότηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες.** Το αυξημένο κόστος έργων και υπηρεσιών στα νησιά καθιστά αναγκαία την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων και εργαλείων.
5. **Η νησιωτική πολιτική απαιτεί συνεργασία και συνέργειες.** Χωρίς τη στενή συνεργασία κράτους, αυτοδιοίκησης, πανεπιστημίων, φορέων και κοινωνίας, καμία στρατηγική δεν μπορεί να αποδώσει.

➤ **Προτάσεις**

1. **Καθιέρωση μόνιμου μηχανισμού λογοδοσίας.** Ενεργοποίηση της ετήσιας Έκθεσης Αξιολόγησης Δημοσίων Πολιτικών, όπως προβλέπεται από τον νόμο 4832/2021, και παρουσίασή της στη Βουλή.
2. **Δημιουργία ειδικού τομεακού προγράμματος για τη νησιωτικότητα.** Ένα στοχευμένο εργαλείο χρηματοδότησης στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου, ώστε να διασφαλιστούν σταθεροί πόροι για κρίσιμες υποδομές.
3. **Ενίσχυση της ακτοπλοϊκής σύνδεσης με πολυετείς συμβάσεις.** Στόχος είναι η σταθερότητα, η αξιοπιστία και ο έλεγχος της αγοράς, με κριτήρια ποιότητας και κοινωνικής ανταποδοτικότητας.

4. **Στήριξη των μικρών ακτοπλοϊκών επιχειρήσεων.** Πρόσβαση σε φθηνή χρηματοδότηση και ειδικά δάνεια, ώστε να συνεχίσουν να υπηρετούν κρίσιμες γραμμές και να διατηρηθεί ο οικογενειακός χαρακτήρας τους.
5. **Ανάπτυξη κρίσιμων υποδομών.** Επενδύσεις σε λιμάνια, διαχείριση υδάτινων πόρων, ενεργειακή αυτάρκεια και ψηφιακές υποδομές.
6. **Ειδική μέριμνα για το στεγαστικό ζήτημα.** Δημιουργία βιώσιμων λύσεων για την κατοικία δημόσιων υπαλλήλων και νέων οικογενειών στα νησιά, σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης.
7. **Ενίσχυση της γνώσης για τη νησιωτικότητα.** Δημιουργία παρατηρητηρίου τιμών και κόστους ζωής, προώθηση ερευνών και συνεργασιών με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα.
8. **Διεθνοποίηση του ζητήματος.** Συνεχής προβολή της νησιωτικότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μέσα από συνεργασίες με τον CPMR, τον INSULEUR και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ώστε να διαμορφωθεί ειδική ευρωπαϊκή πολιτική για τα νησιά.
9. **Συστηματική συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.** Ενσωμάτωση της ρήτηρας νησιωτικότητας στον νέο Κώδικα Δήμων και ενίσχυση της διαβαθμιδικής συνεργασίας.
10. **Ενδυνάμωση της συμμετοχής των πολιτών.** Διαρκής διάλογος με τις τοπικές κοινωνίες, ώστε η νησιωτική πολιτική να διαμορφώνεται από κάτω προς τα πάνω και να αντανakλά τις πραγματικές ανάγκες.

2. «Νησιωτικότητα - Αναπτυξιακές κατευθύνσεις και χρηματοδοτήσεις της προγραμματικής περιόδου 2021-2027»

Εισηγητές: Αλέξανδρος Μαρκογιαννάκης και Ελένη Βατσινά, Μέλη της Υποεπιτροπής

Εισήγηση κ. Αλ. Μαρκογιαννάκη, Μέλους της Υποεπιτροπής

Αν τα ζητήματα ανάπτυξης των περιφερειών - και μάλιστα της ισόρροπης και με μακροπρόθεσμες προοπτικές και οφέλη - είναι κομβικά συνολικά γι' αυτό που αποκαλούμε περιφερειακή πολιτική, αυτό ισχύει ακόμα περισσότερο, όταν τα εξειδικεύουμε στο επίπεδο των νησιών μας. Άλλωστε, ο όρος νησιωτικότητα έχει ξεχωριστή αναφορά και σημασία. Έχει εισαχθεί στο λεξιλόγιό μας τις τελευταίες λίγες δεκαετίες, εκφράζοντας ακριβώς την ιδιαιτερότητα των προβλημάτων, αλλά και την ιδιαιτερότητα των αναπτυξιακών έργων, που απαιτούνται για την επίλυσή τους. Έννοιες κλειδιά για την προσέγγιση της νησιωτικότητας είναι η εδαφική ασυνέχεια, τα μικρά πληθυσμιακά σύνολα, η διασπορά των εγκαταστάσεων, και η ανισομέρεια προβλημάτων και υποδομών από νησί σε νησί. Μία ανισομέρεια η οποία είναι απόρροια των διαφορετικών ταχυτήτων ανάπτυξης, σχετιζόμενης ανάμεσα στα άλλα και με τον τρόπο που αναπτύχθηκε τουριστικά ο νησιωτικός μας κόσμος τα τελευταία 30 χρόνια.

Σε κάθε περίπτωση οδηγός της αναπτυξιακής προσπάθειας είναι η διαπίστωση ότι κάθε ένα από τα νησιά μας αποτελεί από μόνο του ξεχωριστή οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική οντότητα. Η παραδοχή συνιστά όρο εκ των ων ουκ άνευ στον σχεδιασμό της νησιωτικής πολιτικής, όπως επισημαίνεται από τους ειδικούς, αλλά και από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους. Και αυτή η παραδοχή έχει ληφθεί υπ' όψιν κατά την υλοποίηση των δράσεων της προγραμματικής περιόδου 2021 – 2027, ώστε να υπηρετηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αυτό που εξ αρχής έχει καθοριστεί ως στόχος πολιτικής: να ισχύει δηλαδή και για τους κατοίκους των νησιών μας μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.

Ξεκινώ, παραθέτοντας εν συντομία ορισμένα από τα βασικότερα **ζητήματα νησιωτικότητας**, τις προκλήσεις, δηλαδή, που καλείται να αντιμετωπίσει μια συνεκτική και αποδοτική πολιτική αναπτυξιακών χρηματοδοτήσεων για τα

ελληνικά νησιά.

- Ζητήματα **υποδομών** και **επάρκειας** γενικού υπαλληλικού, αλλά και εξειδικευμένου **προσωπικού** σε υπηρεσίες και φορείς αυτοδιοίκησης, ώστε να είναι αποτελεσματική υπέρ των κατοίκων η λειτουργία των δημοσίων φορέων και η παροχή των αντίστοιχων υπηρεσιών.
- Η **εποχική δυαδικότητα** στον όγκο των αναγκών, όπως προκύπτει από το φαινόμενο του τουρισμού. Ενώ ,δηλαδή, με όρους απογραφής μόνιμου πληθυσμού μιλάμε συνήθως για μικρές κοινότητες διάσπαρτες στα πολυάριθμα νησιά των θαλασσών μας, έχουμε ταυτόχρονα να αντιμετωπίσουμε και το φαινόμενο του **τουριστικού υπερπληθυσμού**, για το μισό περίπου διάστημα του έτους. Είναι προφανές ότι αυτή η ιδιαιτερότητα δημιουργεί δύο διαφορετικές ταχύτητες αναγκών και πιέσεων για την παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών σε κατοίκους και επισκέπτες. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι οι υπηρεσίες υγείας, οι υπηρεσίες καθαριότητας και εν γένει περιβαλλοντικής διαχείρισης και φυσικά το ζήτημα της ενεργειακής επάρκειας.
- Ζητήματα **ακτοπλοϊκής σύνδεσης και προσβασιμότητας** – πάλι με όρους εποχικής δυαδικότητας- για τα οποία δόθηκαν πάνω από 180 εκατομμύρια ευρώ για παρεμβάσεις με στόχο τη συνδεσιμότητα και προσβασιμότητα των νησιών με την ενίσχυση της ασφάλειας των λιμένων και την εξυπηρέτηση της ακτοπλοΐας.
- Η σαφής και άμεση απειλή της **λειψυδρίας**, ως άμεση συνέπεια της κλιματικής αλλαγής, η οποία για τα δεδομένα της Μεσογείου έχει ήδη εξελιχθεί σε κλιματική κρίση.
- Η **δημογραφική κάμψη** του πληθυσμού, ζήτημα το οποίο μας αφορά συνολικά ως έθνος, αλλά αφήνει βαθύτερο το αποτύπωμά του στις αραιοκατοικημένες περιοχές της χώρας, κατ' εξοχήν στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές. Τα δεδομένα της τελευταίας απογραφής δείχνουν ότι με εξαίρεση την Περιφέρεια Νότιου Αιγαίου, η πληθυσμιακή απίσχναση είναι – δυστυχώς – ο κανόνας και για τα νησιά μας.

Προφανώς και ο ανωτέρω κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός, περιλαμβάνει ωστόσο το μεγαλύτερο εύρος των ζητημάτων και βοηθά στο να προβούμε σε μια αντιστοίχιση με το χρηματοδοτικό πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021 -2027.

Σε αυτή τη λογική βλέπουμε να προχωράνε έργα που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδάτινων πόρων στα νησιά, όπως ενδεικτικά: η μονάδα αφαλάτωσης με χρήση ΑΠΕ ύψους €600.000 στην Ψέριμο, η αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης στην Ίο με €3.200.000 και η προγραμματισμένη αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης στη Σίκινο. Τα αναφέρω ξεχωριστά και ειδικά την αφαλάτωση, διότι κατά την προσωπική μου εκτίμηση η διαχείριση του νερού είναι ήδη το επόμενο «κόκκινο μέτωπο» που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε, ειδικά στα νησιά μας, ανεξαρτήτως μεγέθους. Ακόμα και στη μεγαλόνησο Κρήτη το νιώθουμε ως άμεση απειλή.

Στον τομέα της Υγείας τα ζητήματα είναι πολλά και γι' αυτό έργα όπως στη Νάξο η ενίσχυση του Κέντρου Υγείας και η επέκταση του συστήματος τηλεϊατρικής στους Λειψούς, μας δίνουν τον τόνο και το μέτρο όσων απαιτούνται να γίνουν. Σε αυτόν τον τομέα απαιτείται φυσικά συνδυασμός δράσεων, καθώς πέραν των υποδομών υπάρχει και το κρίσιμο ζήτημα της στελέχωσης, το οποίο δεν περικλείεται αποκλειστικά στο ΕΣΠΑ της περιόδου. Υπάρχει, όμως, ο σχεδιασμός και η δράση του Υπουργείου Υγείας που προωθεί λύσεις, μέσα από μεγάλες δυσκολίες, αυτή είναι η αλήθεια.

Σημαντικό ζήτημα φυσικά είναι αυτό της ενεργειακής επάρκειας και αυτονομίας. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσονται έργα όπως στην Κάσο η ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων, στη Χάλκη το αυτόνομο ενεργειακό σύστημα με ΑΠΕ €1.800.000 και στην Κύθνο η δημιουργία πράσινου σταθμού φόρτισης

Μεγάλη πρόκληση συνιστούν ακόμα τα ζητήματα που αφορούν το περιβάλλον και τις υπηρεσίες καθαριότητας, με παραδείγματα, όπως στην Τήλο την αναβάθμιση της μονάδας κομποστοποίησης και ΑΠΕ (€950.000) και ο σχεδιασμός για την Ανάφη της δημιουργίας μονάδας διαχείρισης απορριμμάτων.

Ξεχωριστή αναφορά κάνω προερχόμενος από τις τάξεις της Αυτοδιοίκησης και μάλιστα νησιού, στην πρωτοβουλία **GReco Islands** για την Εκπόνηση Τοπικών Σχεδίων Δράσης», που αφορά 39 μικρά νησιά (100 έως 3.500 μόνιμων κατοίκων) των Περιφερειών Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων. Μέσω της συγκεκριμένης Πράξης οι Δήμοι των μικρών νησιών, θα εκπονήσουν αναλυτικά τα Τοπικά Σχέδια Δράσης τους, για ζητήματα ενεργειακής μετάβασης, βιώσιμης διαχείρισης πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος, την πράσινη επιχειρηματικότητα και καινοτομία, τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού. Οι δράσεις, προϋπολογισμού 1,5 εκατ.

ευρώ, συγχρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ 2021-2027 και θα υλοποιηθούν από τη ΜΟΔ ως δικαιούχο, με συν-δικαιούχους τους 33 Δήμους των 39 μικρών νησιών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η νησιωτική πολιτική δεν είναι μια εφάπαξ παρέμβαση, αλλά μια συνεχής και εξελισσόμενη διαδικασία και αυτό η Κυβέρνηση το έχει ως κανόνα. Αυτό που είναι σίγουρα ιδιαίτερα ενθαρρυντικό είναι ότι παρά τις επιμέρους πολιτικές διαφορές, υπάρχει ευρεία συναίνεση μεταξύ των κομμάτων ως προς τη σημασία της νησιωτικότητας και αυτό εκφράζεται μέσα από τις εργασίες της Επιτροπής μας από όλους τους συναδέλφους.

Αντιλαμβανόμαστε, νομίζω, εξίσου όλοι ότι η εδαφική συνοχή και η βιώσιμη ανάπτυξη των νησιών δεν αφορούν μόνο την ευημερία των κατοίκων τους, αλλά αποτελούν ζήτημα εθνικής σημασίας. Οι εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο και δη στην Ανατολική Μεσόγειο το τελευταίο διάστημα το επιβεβαιώνουν διαρκώς. Γι' αυτό, πέρα από τις δράσεις που ήδη παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν στην αρμόδια Υποεπιτροπή, απαιτείται συστηματική προσήλωση στην ενίσχυση μιας κουλτούρας που αναγνωρίζει πως η εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης και αξιόπιστης νησιωτικής πολιτικής είναι εθνική και κοινωνική υποχρέωση.

Σε αυτό το πλαίσιο, η αξιοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ έχει καθοριστικό ρόλο. Η πολιτική προτεραιότητα την οποία εξαρχής επέδειξε η Κυβέρνηση σε συνεργασία με την Αυτοδιοίκηση και με εργαλεία όπως η Ε.Ε.Τ.Α. προς αυτή την κατεύθυνση δείχνει κατά τα πρώτα σημάδια ότι αποδίδει. Απαιτείται ακόμα πολλή δουλειά και θα χρειαστούν ακόμα περισσότεροι πόροι να διατεθούν. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση αυτών των πολιτικών δεν θα κριθούν μόνο με τεχνοκρατικά κριτήρια σε κάποια κλειστά γραφεία. Θα αξιολογηθούν τελικά επί του πεδίου, με όρους εκπλήρωσης της κοινωνικής και εθνικής αποστολής όλων μας απέναντι στους κατοίκους των νησιών από τη μία και της νησιωτικής μας πατρίδας από την άλλη.

Εισήγηση κυρίας Ε. Βατσινά, Μέλους της Υποεπιτροπής

Είναι γεγονός ότι διανύουμε μια εξαιρετικά κρίσιμη περίοδο για την αναπτυξιακή προοπτική των νησιών μας. Η Προγραμματική Περίοδος 2021–2027 προσφέρει ουσιαστικές ευκαιρίες, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, για την υλοποίηση των δράσεων που θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητα, την ανταγωνιστικότητα, και κυρίως τη βιώσιμη ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών.

Στην αρμόδια Υποεπιτροπή Νησιωτικών Περιοχών, στις 9/4/2025 αναπτύχθηκαν εκτενώς σκέψεις, επισημάνσεις, αλλά και προτάσεις για μια δίκαιη, ισόρροπη και ουσιαστική εφαρμογή των πολιτικών, που αφορούν τη νησιωτικότητα, πολιτικών με όραμα, σχέδιο, συνέχεια και κυρίως με σεβασμό στις ιδιαιτερότητες των νησιών μας.

I. Τα θετικά βήματα που έχουν γίνει την τρέχουσα περίοδο (2021–2027)

Παρά τις δομικές αδυναμίες και την ενίοτε αποσπασματική εφαρμογή των πολιτικών, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ορισμένα θετικά βήματα που έχουν γίνει για τα νησιά, μέσα στο πλαίσιο της ως άνω προγραμματικής περιόδου:

1. Ενεργοποίηση ειδικών χρηματοδοτικών εργαλείων για τις νησιωτικές περιοχές.

Η ενσωμάτωση της διάστασης της νησιωτικότητας στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και η πρόβλεψη αυξημένων χρηματοδοτήσεων για νησιωτικούς δήμους, μέσω ΕΣΠΑ και Ταμείου Ανάκαμψης, αποτελούν θετικές εξελίξεις. Παράλληλα, βελτιώθηκαν σημαντικά βασικές υποδομές σε λιμάνια και ενεργειακά δίκτυα και ψηφιοποιήθηκαν υπηρεσίες σε απομακρυσμένα νησιά, ώστε να «μικρύνει» η απόσταση με τα μεγαλύτερα αστικά ή νησιωτικά κέντρα.

2. Έμφαση στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση:

Αρκετά από τα έργα που προωθήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης είχαν ως στόχο την ενεργειακή αυτονομία των νησιών, με επενδύσεις σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), αποθήκευση ενέργειας και «έξυπνα» δίκτυα. Πρωτοβουλίες όπως το “GR-eco Islands” έχουν αναδείξει το δυναμικό της πράσινης μετάβασης σε μικρά νησιά, όπως η Αстуπάλαια και η Χάλκη, αν και αυτές παραμένουν περιορισμένης κλίμακας και προβολής.

3. Προσπάθειες για αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών:

Η πρόβλεψη χρηματοδοτήσεων για τη βελτίωση των λιμενικών εγκαταστάσεων – με στόχο την ενίσχυση της ακτοπλοϊκής συνδεσιμότητας, αλλά και την ενίσχυση του τουρισμού κρουαζιέρας– αποτελεί μια θετική εξέλιξη, ιδίως για τα μικρότερα νησιά, που παραδοσιακά υστερούσαν σε τέτοιες υποδομές. Βέβαια, μεγάλο μέρος αυτών ανατέθηκαν στην ιδιωτική πρωτοβουλία, αποστερώντας τη δυνατότητα καθορισμού / επαναδιαπραγμάτευσης των όρων των συμβάσεων διαχείρισης.

4. Διεύρυνση της έννοιας της «νησιωτικότητας» σε πολιτικό επίπεδο:

Η αυξημένη θεσμική αναφορά στην έννοια της νησιωτικότητας, σε πολιτικές και στρατηγικά έγγραφα, υποδηλώνει μία μεταστροφή της κρατικής οπτικής και υποδηλώνει ότι ο δημόσιος διάλογος στρέφεται στις ανάγκες των νησιών. Η καθιέρωση μιας «Ρήτηρας Νησιωτικότητας» (έστω και ατελώς εφαρμοζόμενη ως τώρα) δείχνει πως υπάρχει έδαφος, για να διεκδικήσουμε περισσότερα για τα νησιά μας.

II. Προγραμματισμένες παρεμβάσεις για τα επόμενα χρόνια (έως το 2027)

Η Κυβέρνηση έχει εξαγγείλει σειρά παρεμβάσεων για τα νησιά μας έως το 2027. Αν και αρκετές από αυτές βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της ωρίμανσης ή της προκήρυξης, αξίζει να τις καταγράψουμε:

1. Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) για νησιωτικές περιοχές

Η προγραμματισμένη εφαρμογή ΟΧΕ σε νησιωτικές συστάδες (π.χ. Κυκλάδες, Δωδεκάνησα, Ιόνια Νησιά) δημιουργεί μια ελπίδα για συνδυασμένες παρεμβάσεις στις μεταφορές, την υγεία, την εκπαίδευση και τον τουρισμό. Εφόσον εφαρμοστούν αποτελεσματικά, οι ΟΧΕ μπορούν να αλλάξουν τον αναπτυξιακό χάρτη των νησιών.

2. Ψηφιακή ενδυνάμωση των νησιωτικών δημόσιων υπηρεσιών

Η επέκταση του Gov.gr και η δημιουργία Τοπικών Ψηφιακών Κέντρων στα νησιά αναμένεται να βελτιώσει την καθημερινότητα των πολιτών, περιορίζοντας τη φυσική απομόνωση μέσω τεχνολογικών μέσων.

3. Ενίσχυση νησιωτικών επιχειρήσεων με έμφαση στη νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα

Τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία υπόσχονται να δώσουν ώθηση σε νεοφυείς επιχειρήσεις και αγροτουριστικές πρωτοβουλίες σε νησιωτικές περιοχές. Η απορρόφηση, όμως, των κονδυλίων παραμένει προβληματική, χωρίς επαρκή τεχνική υποστήριξη στους μικρούς δήμους.

4. Πιλοτικά έργα βιώσιμης κινητικότητας

Η σταδιακή εισαγωγή «καθαρών» μέσων μεταφοράς σε μικρά νησιά (ηλεκτρικά οχήματα, κοινόχρηστα μέσα, ευφυή συστήματα συγκοινωνιών) έχει ξεκινήσει με χρηματοδότηση κυρίως από το Ταμείο Ανάκαμψης.

III. Η πραγματικότητα στα νησιά: υποστελέχωση, ανισότητες και αδράνεια

Παρά τα θετικά, η πραγματικότητα που βιώνουν οι νησιώτες είναι συχνά εντελώς διαφορετική. Ο πολίτης στα νησιά δεν μετρά τις εξαγγελίες. Μετρά τις ελλείψεις στα Κέντρα Υγείας, την προβληματική ακτοπλοϊκή σύνδεση τον χειμώνα, την απουσία γιατρών, την αγωνία της μετακίνησης. Και σε αυτό το πεδίο, η Κυβέρνηση οφείλει να δώσει έμφαση.

Το Μεταφορικό Ισοδύναμο, ένας θεσμός που ξεκίνησε με θετικές προοπτικές, παραμένει σήμερα ανεπαρκώς χρηματοδοτούμενο, χωρίς σαφή στρατηγική και με μεγάλες καθυστερήσεις στις πληρωμές. Οι νησιώτες, νιώθουν προδομένοι, καθώς η πολιτεία δεν εξασφαλίζει ισότιμη πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες. Η πρόταση του ΠΑΣΟΚ για πλήρη αναμόρφωση του θεσμού, με αύξηση της χρηματοδότησης, αυτοματοποιημένες πληρωμές και διεύρυνση των δικαιούχων, είναι ξεκάθαρη και περνά το μήνυμα της κοινωνικής δικαιοσύνης

Η υγειονομική κρίση στα νησιά έχει πάρει διαστάσεις ανθρωπιστικής κρίσης: Στα Κέντρα Υγείας λείπουν βασικές ειδικότητες και μηχανήματα, στα Νοσοκομεία ομοίως, ενώ οι διακομιδές γίνονται με πραγματική αυταπάρνηση των διασωστών. Δεν αρκεί, λοιπόν, η δημιουργία κάποιων νέων κλινών ή η αποστολή "επικουρικών" γιατρών για λίγους μήνες. Απαιτείται μια μόνιμη αναδιάρθρωση και προγραμματισμός, που θα αφορά το προσωπικό και τις υποδομές, με επιπλέον ενίσχυση της τηλεϊατρικής, όπου προβλέπεται.

Το αυτό αφορά και στην υποστελέχωση των Υπηρεσιών γενικά, που συχνά οδηγεί σε πλήρη αδυναμία της διοικητικής λειτουργίας. Είναι επομένως απαραίτητο, να ενισχυθεί η τοπική αυτοδιοίκηση με πόρους, προσωπικό και τεχνική υποστήριξη.

Αν θέλουμε τα νησιά μας ζωντανά, δημιουργικά και ισότιμα, δεν αρκούν οι πόροι. Χρειάζεται πολιτική βούληση, θεσμική αλλαγή και κοινωνική συμμαχία, που θα λειτουργήσουν ως μοχλός δυναμικής ανάπτυξης, ενώνοντας όλη την Ελλάδα, όλο τον χρόνο. Η Νησιωτικότητα δεν μπορεί να είναι μια γενική ευχή. Οφείλει να είναι θεμελιώδης αξία στην οργάνωση του κράτους και των πολιτικών του.

3. «Δημόσιες πολιτικές για την Υγεία στις νησιωτικές περιοχές»

Εισηγητές: Βασίλειος Γιόγιακας και Οζγκιούρ Φερχάτ, Μέλη της Υποεπιτροπής

Εισήγηση κ. Β. Γιόγιακα, Μέλους της Υποεπιτροπής

A. Εισαγωγή

Οι δημόσιες πολιτικές για την Υγεία στις νησιωτικές περιοχές αποτέλεσε το θέμα συνεδρίασης της Υποεπιτροπής Νησιωτικών Περιοχών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών της Βουλής των Ελλήνων στις 24 Ιουνίου 2025 κατά την Β' Σύνοδο της τρέχουσας Κοινοβουλευτικής Περιόδου. Τα μέλη της Επιτροπής ενημέρωσαν ο Υπουργός Υγείας κ. Άδωνις Γεωργιάδης, ο Υφυπουργός Υγείας Δημήτριος Βαρτζόπουλος, εκπρόσωποι ενώσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού από τις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων και Κρήτης, καθώς και εκπρόσωποι ιατρικών συλλόγων και άλλων επιστημονικών φορέων.

Ο Υπουργός Υγείας κ. Άδωνις Γεωργιάδης κατά την αρχική του τοποθέτηση αναφέρθηκε στη θεσμοθέτηση ειδικών κινήτρων για τις άγονες περιοχές, οι περισσότερες εκ των οποίων αφορούν νησιωτικές περιοχές. Συγκεκριμένα, εστίασε στα αυξημένα οικονομικά κίνητρα ύψους 700 και 600 ευρώ μηνιαίως, αναλόγως της ειδικότητας και της κατηγορίας της άγονης περιοχής, στη μείωση - από τα 5 στα 3 χρόνια - του υποχρεωτικού χρόνου παραμονής ενός ιατρού σε άγονες περιοχές, καθώς και στις διευκολύνσεις αναφορικά με τη συμμετοχή σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια ιατρών που υπηρετούν σε άγονες περιοχές. Επισήμανε, επίσης, τη μεταβολή στο καθεστώς των προκηρυσσόμενων θέσεων, οι οποίες παραμένουν «ανοιχτές» καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Σημείωσε δε ότι στη 2^η Υγειονομική Περιφέρεια η κάλυψη θέσεων προσωπικού (πρώην αγροτικού) ιατρού εμφανίζει αισθητή βελτίωση σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Ο Υφυπουργός Υγείας κ. Δημήτριος Βαρτζόπουλος ανέλυσε τον σχεδιασμό του Υπουργείου στον τομέα της Ψυχικής Υγείας και Εξαρτήσεων, αναφερόμενος στις ακόλουθες δράσεις:

- Την προκήρυξη διαγωνιστικής διαδικασίας για 40 Μονάδες Ολικής Φροντίδας Ψυχικής Υγείας σε όλη τη χώρα, οι οποίες θα παρέχουν υπηρεσίες Κέντρου Ημέρας με ολοήμερη λειτουργία, συμπεριλαμβανομένων των Κινητών

Μονάδων Ψυχικής Υγείας, που θα περιοδεύουν σε Κέντρα Υγείας Αγροτικού Τύπου νησιωτικών και ορεινών περιοχών. Εξ αυτών, οκτώ Μονάδες Ολικής Φροντίδας Ψυχικής Υγείας θα λειτουργήσουν σε νησιωτικές περιοχές: Παίδων και Εφήβων στο Ρέθυμνο, στην Κέρκυρα, στη Σύρο και στη Χίο και Ενηλίκων στο Λασιθί, στη Λευκάδα, στην Κω και στη Λέσβο.

- Την ίδρυση Κέντρου Σωματικής Αποτοξίνωσης και Κέντρου Ημέρας στο Ηράκλειο, καθώς και τη λειτουργία Πολυδύναμου Κέντρου στη Σητεία και στη Σύρο.
- Τη σύσταση συνδυαστικών μονάδων αντιμετώπισης αλκοόλ και άλλων εξαρτήσεων στην Κάλυμνο και στη Λέσβο, καθώς και την επέκταση του Κέντρου υποβοήθησης ανθρώπων που πάσχουν από εξαρτήσεις στην Κέρκυρα.
- Την ίδρυση νέας παιδοψυχιατρικής κλινικής στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων, η οποία θα καλύπτει και τα Ιόνια Νησιά.
- Την υλοποίηση του νόμου 5129/2024 για την ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και τη συγκρότηση των περιφερειακών δικτύων υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- Την εκπόνηση σχεδίου από το Υπουργείο Υγείας για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών ιατρών, μέσω αξιοποίησης ακίνητης δημόσιας περιουσίας στις νησιωτικές περιοχές.

Οι παριστάμενοι εκπρόσωποι των αυτοδιοικητικών και των επιστημονικών φορέων καθώς και των Βουλευτών - μελών της Επιτροπής εστίασαν τις τοποθετήσεις τους σε ζητήματα που αντιμετωπίζει το Εθνικό Σύστημα Υγείας στις νησιωτικές περιοχές της χώρας, αναφερόμενοι ενίοτε σε περιπτώσεις συγκεκριμένων νησιών ή και δομών υγείας και θέτοντας ζητήματα ελλείψεων ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού, ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού και υποστηρικτικών μέσων, θέματα δικτύωσης των δομών υγείας, καθώς και λειτουργικά και οργανωτικά ζητήματα. Το πιο σημαντικό ζήτημα το οποίο επισημάνθηκε είναι η **υποστελέχωση των δομών υγείας στις νησιωτικές περιοχές** και, συναφώς, η ελλειμματική προσέλευση των ιατρών για εργασία σε νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας και ιατρεία του Ε.Σ.Υ.. Το πρόβλημα αποδόθηκε σε σειρά από **οικονομικούς, επαγγελματικούς/επιστημονικούς, διοικητικούς, ρυθμιστικούς και κοινωνικούς παράγοντες**:

- την αδυναμία εύρεσης ή το υψηλό κόστος της στέγασης,
- το αυξημένο κόστος διαβίωσης,
- το χαμηλό ύψος και την ανισότητα των οικονομικών κινήτρων,
- τη δυσχέρεια ενημέρωσης και επιμόρφωσης για το επιστημονικό αντικείμενο ιατρικών ειδικοτήτων («επιστημονική απομόνωση/απαξίωση»),
- τις αποτρεπτικές συνθήκες εργασίας που προκαλούνται από την υποστελέχωση («εντατικοποίηση», υπέρβαση εφημεριών, αυξημένο κλινικό και διοικητικό φόρτο εργασίας),
- την έλλειψη υποδομών και υπηρεσιών για την οικογενειακή διαβίωση, τη εκπαίδευση και την ψυχαγωγία,
- την απουσία ρυθμίσεων που διευκολύνουν τη συνυπηρέτηση συζύγων ιατρών σε νησιωτικές περιοχές.

Οι εκπρόσωποι αυτοδιοικητικών ενώσεων και επιστημονικών φορέων καθώς και Βουλευτές κατέθεσαν προτάσεις για την ενίσχυση της στελέχωσης και γενικότερα την αναβάθμιση των δημοσίων δομών και υπηρεσιών υγείας στις νησιωτικές περιοχές.

B. Κίνητρα για τους επαγγελματίες υγείας που υπηρετούν σε νησιωτικές περιοχές

Οι προτάσεις θεσμοθέτησης κινήτρων για τους ιατρούς που υπηρετούν σε νησιωτικές περιοχές συνοψίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες κινήτρων: τα **οικονομικά κίνητρα**, άμεσα και έμμεσα και τα **υπηρεσιακά κίνητρα**, σχετιζόμενα με την προϋπηρεσία, την εξέλιξη και την κατάρτιση.

1. Οικονομικά κίνητρα

- Δυνατότητα ένταξης σε πρόγραμμα στεγαστικού δανείου με μηδενικό ή χαμηλό επιτόκιο για την αγορά πρώτης κατοικίας από υπηρετούντες ιατρούς, κατά τις παρελθούσες ανάλογες προβλέψεις δανειοδότησης μέσω του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. Έκπτωση των τόκων του στεγαστικού δανείου από το φορολογητέο εισόδημα.
- Χορήγηση αυξημένου, αφορολόγητου επιδόματος άγονης περιοχής, ύψους έως και 50% του καθαρού βασικού μισθού.

- Επιχορήγηση ποσοστού της αντικειμενικής αξίας ακινήτου για την ανέγερση ή την αγορά μόνιμης κατοικίας.
- Χορήγηση στεγαστικού επιδόματος από την ανάληψη καθηκόντων και όλο το διάστημα της παραμονής του ιατρού.
- Διαφοροποίηση της φορολόγησης των τακτικών αποδοχών και των αποδοχών από εφημερίες - Θέσπιση αφορολόγητου για τις πρόσθετες υπερβάλλουσες εφημερίες.
- Πρόβλεψη εφάπαξ μετάβασης και εγκατάστασης ιατρών σε άγονες περιοχές.
- Θέσπιση νέων φοροαπαλλαγών με ορισμένη διάρκεια για το προσωπικό των δομών υγείας.

2. Υπηρεσιακά κίνητρα:

- Διπλασιασμός της μοριοδότησης της προϋπηρεσίας (προσμέτρησή της ως διπλάσιου χρόνου υπηρεσίας) των ιατρών που υπηρετούν σε δομή δημόσιας υγείας σε νησιωτική περιοχή.
- Δυνατότητα σε ιατρούς που θα υπηρετήσουν 18 μήνες σε νησιωτικές και δυσπρόσιτες περιοχές να αποκτήσουν ειδικότητα σε νοσοκομείο, εκτός επετηρίδας.
- Υποχρεωτική χορήγηση αδειών, τουλάχιστον για ένα δίμηνο ανά διετία, για εκπαίδευση, μετεκπαίδευση ή εξειδίκευση σε άλλα νοσοκομεία, με ανάληψη εξόδων μετακίνησης, σίτισης και εκτός έδρας αποζημίωσης από το νοσοκομείο στο οποίο υπηρετεί ο ιατρός.
- Δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικής διατριβής και εξ αποστάσεως φοίτησης σε πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών, με ανάληψη του κόστους από το νοσοκομείο στο οποίο υπηρετεί ο ιατρός.

Γ. Προτάσεις αναβάθμισης των δημόσιων δομών υγείας σε νησιωτικές περιοχές

Εκτός της δέσμης κινήτρων με σκοπό την προσέλκυση ιατρικού προσωπικού, οι συμμετέχοντες που έλαβαν τον λόγο κατέθεσαν σειρά άλλων προτάσεων για την **ενίσχυση και την αναβάθμιση των δημόσιων δομών υγείας σε νησιωτικές**

περιοχές, από άποψης ανθρώπινου δυναμικού, υλικοτεχνικής υποδομής και διοικητικής/επιχειρησιακής οργάνωσης.

1. Διοικητικές – Οργανωτικές Προτάσεις:

- Αναδιάρθρωση υγειονομικών περιφερειών, προκειμένου να αντιστοιχούν στις διοικητικές περιφέρειες
- Επανασύσταση Υγειονομικής Περιφέρειας Νήσων.
- Σύσταση Κέντρου Επιχειρήσεων Υγείας Νησιωτικής Ελλάδας, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, για τη διαχείριση των διακομιδών.
- Μεταφορά αρμοδιότητας για τα ασθενοφόρα οχήματα από το Ε.Κ.Α.Β. στην οικεία Υγειονομική Περιφέρεια και τα Κέντρα Υγείας, στα νησιά όπου δεν λειτουργούν νοσοκομεία.
- Δημιουργία βάσης αεροδιακομιδών του Ε.Κ.Α.Β. στην Κέρκυρα.
- Σύσταση παραρτήματος του Ε.Κ.Α.Β. για το Νότιο Αιγαίο, με 4 σταθμούς σε Ρόδο, Κω, Σύρο, Νάξο ή Σαντορίνη.
- Ίδρυση Παρατηρητηρίου Νησιωτικής Υγείας.
- Σύσταση νέων οργανισμών νοσοκομείων, με αύξηση θέσεων ιατρών ανά ειδικότητα.

2. Προτάσεις σχετικά με τη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού:

- Δημοσίευση προκηρύξεων για θέσεις προσωπικού ιατρού στα περιφερειακά ιατρεία τουλάχιστον τέσσερις μήνες πριν τη λήξη της θητείας του υπηρετούντος ιατρού. Σε περίπτωση άρνησης, πρόβλεψη διαδικασίας fast-track πρόσληψης του επόμενου ιατρού στην κατάταξη του σχετικού πίνακα.
- Πρόβλεψη τουλάχιστον τριών θέσεων ανά ιατρική ειδικότητα σε κάθε οργανισμό νοσοκομείου σε νησιωτική περιοχή.
- Υποχρεωτική προϋπηρεσία ιατρών σε δομές υγείας της περιφέρειας, ως προϋπόθεση για την ανάληψη θέσης σε νοσοκομείο αστικού κέντρου.
- Υποχρέωση θητείας τουλάχιστον δύο ετών σε περιφερειακό νοσοκομείο για την προκήρυξη θέσεων ιατρών παθολόγων σε νοσοκομεία της Αττικής και της Θεσσαλονίκης.

- Ειδική εκπαίδευση προσωπικών (πρώην αγροτικών) ιατρών σε δομές υγείας πολύ μικρών και απομακρυσμένων νησιών.
- Αξιοποίηση και των μη συμβεβλημένων με τον ΕΟΠΥΥ ιδιωτών ιατρών στις νησιωτικές περιοχές, όταν ο δημόσιος τομέας αδυνατεί να καλύψει την απευθείας αποζημίωση των πολιτών για τη χρήση υπηρεσιών υγείας.
- Ενιαία προκήρυξη όλων των κενών οργανικών θέσεων ανά ειδικότητα.

3. Προτάσεις σχετικά με υποδομές και εξοπλισμό:

- Πρόγραμμα κτιριακής αναβάθμισης αγροτικών και περιφερειακών ιατρείων, καθώς και του ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού τους.
- Διασφάλιση πρόσβασης σε τουλάχιστον ένα ακτινοθεραπευτικό κέντρο ανά περιφέρεια.
- Πρόβλεψη υποχρεωτικής λειτουργίας ΜΕΘ ή ΜΑΦ με πλήρες προσωπικό ανά νοσοκομειακή μονάδα.
- Επέκταση υποδομών και υπηρεσιών δικτύου τηλεϊατρικής.

4. Άλλες προτάσεις:

- Απλοποίηση και κωδικοποίηση νομοθετικού πλαισίου για την αξιοποίηση από τους δήμους ακίνητης περιουσίας από κληροδοτήματα.
- Καταγραφή δημόσιας ακίνητης περιουσίας ανά νησί με σκοπό την αξιοποίησή της για τη στέγαση ιατρών.
- Κατασκευή ιστότοπου/διαδικτυακής πύλης για την ενημέρωση σχετικά με τις κάθε φύσης παροχές που προσφέρονται από δήμους και περιφέρειες, με σκοπό την προσέλκυση ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού.
- Θέσπιση υγειονομικού ισοδύναμου, με αποζημίωση των ασθενών και συνοδών, που χρειάζεται να μετακινηθούν εκτός του τόπου κατοικίας, για να έχουν πρόσβαση σε απαραίτητες υπηρεσίες υγείας, όταν αυτές υπηρεσίες δεν παρέχονται ούτε από το ΕΣΥ ούτε από τον ιδιωτικό τομέα σε μια νησιωτική περιοχή. Η πλήρης ανάληψη ευθύνης περιλαμβάνει και την κάλυψη της σχετικής δαπάνης μετακίνησης και διαμονής.
- Κάλυψη εξόδων φοίτησης σε ιατρική σχολή δημοσίου ελληνικού πανεπιστημίου ή χορήγηση δανείου, με προϋπόθεση την υποχρεωτική

δεκαετή θητεία του απόφοιτου ιατρού, σε δημόσια δομή υγείας άγονης περιοχής.

- Θέσπιση ρυθμιστικού πλαισίου για τις δράσεις πρόληψης υγείας που υλοποιούνται από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

Εισήγηση κ. Οζγκιούρ Φερχάτ, Μέλους της Υποεπιτροπής

Στη διάρκεια της συνεδρίασης της Υποεπιτροπής Νησιωτικών Περιοχών της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Περιφερειών, που πραγματοποιήθηκε στις 24 Ιουνίου 2025, ημέρα Τρίτη και ώρα 13.20΄, στην Αίθουσα «Προέδρου Δημητρίου Γεωργ. Παπασπύρου» (150) του Μεγάρου της Βουλής, υπό την προεδρία του Προέδρου της, κυρίου Εμμανουήλ Κόνσολα, την ημερήσια διάταξη απασχόλησε το θέμα: «Δημόσιες πολιτικές για την Υγεία στις νησιωτικές περιοχές».

Τα Μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κ.κ.: Σπυρίδων - Άδωνις Γεωργιάδης, Υπουργός Υγείας, Δημήτριος Βαρτζόπουλος, Υφυπουργός Υγείας, Γιώργος Λεονταρίτης, Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου ΕΝΠΕ, Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Κυκλάδων, Ευστράτιος Χαρχαλάκης, Πρόεδρος Επιτροπής Νήσων και Πολιτικής Συνοχής της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), Δήμαρχος Κυθήρων και Αντικυθήρων, Γιώργος Μαρινάκης, Πρόεδρος ΠΕΔ Κρήτης, Δήμαρχος Ρεθύμνου, Αθανάσιος Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, Κώστας Κατσιγιαννόπουλος, Εκπρόσωπος Ιατρικού Συλλόγου Λήμνου-Εκπρόσωπος στον Παγκόσμιο Ιατρικό Σύλλογο, Δημήτρης Καλούδης, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Κέρκυρας, Ηλίας Τσέρκης, Πρόεδρος Ιατρικού Συλλόγου Ρόδου και Κωνσταντίνος Κουτσόπουλος, Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Ιατρικών Συλλόγων (European Council of Medical Orders-CEOM).

Με δεδομένα τα χρόνια και ιδιαίτερα προβλήματα, που αντιμετωπίζει το Εθνικό Σύστημα Υγείας(Ε.Σ.Υ.) στις νησιωτικές περιοχές, η συνεδρίαση συγκέντρωσε μεγάλο αριθμό βουλευτών, εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης και του ιατρικού κόσμου.

Οι κύριες θέσεις και οι προτάσεις που κατατέθηκαν από τον Πρόεδρο της Επιτροπής, τον Υφυπουργό και τον Υπουργό Υγείας συνοψίζονται στα εξής:

Ο κ. Εμμανουήλ (Μάνος) Κόνσολας, Πρόεδρος της Υποεπιτροπής:

- Τόνισε τη σοβαρότητα του θέματος και την ανάγκη για ομοφωνία όλων των κομμάτων.
- Υπογράμμισε την ανάγκη πραγματικής αξιολόγησης των κινήτρων και όχι απλής αποδοχής ή απόρριψής τους.
- Επεσήμανε τα προβλήματα, όπως η υποστελέχωση των δομών υγείας, η αποτυχία των προκηρύξεων για προσλήψεις ιατρών και τα στεγαστικά

προβλήματα για τους γιατρούς στα νησιά.

Πρότεινε:

- Επαναυπολογισμό επιδόματος άγονων περιοχών.
- Μοριοδοτική ενίσχυση γιατρών για εξέλιξη στο ΕΣΥ.
- Παράκαμψη της επετηρίδας για ειδικότητα μετά από 18μηνη υπηρεσία σε νησιά.
- Επέκταση στεγαστικών κινήτρων, όπως αυτά της Μυκόνου.

Ο κ. Δημήτρης Βαρτζόπουλος, Υφυπουργός Υγείας:

- Παρουσίασε σχέδιο για 40 νέες Μονάδες Ολικής Φροντίδας Ψυχικής Υγείας, εκ των οποίων οι 8 σε νησιά (π.χ. Σύρος, Χίος, Κως, Λέσβος).
- Ενημέρωσε για δομές απεξάρτησης και αποτοξίνωσης σε Κάλυμνο, Μυτιλήνη, Κέρκυρα, Ηράκλειο.
- Επεσήμανε την ανάγκη τηλεσυμβουλευτικής (doctor to doctor) για απομονωμένους γιατρούς.
- Ανέφερε τη λειτουργία περιφερειακών δικτύων ψυχικής υγείας βάσει νέου νόμου.

Ο κ. Σπυρίδων - Άδωνις Γεωργιάδης, Υπουργός Υγείας:

- Υποστήριξε ότι τα νέα κίνητρα απέδωσαν.
- Υποστήριξε ότι η κάλυψη θέσεων γιατρών έφτασε στο 70-80% στην τελευταία προκήρυξη.
- Παρουσίασε το παράδειγμα της Κω, ως βελτιωμένης περίπτωσης.
- Αναγνώρισε το πρόβλημα στέγασης, ως καθοριστικό αντικίνητρο.

Στον γόνιμο διάλογο που ακολούθησε και στις τοποθετήσεις και προτάσεις, τόσο από εκπροσώπους ιατρικών συλλόγων, όσο και από βουλευτές της αντιπολίτευσης αναδείχθηκαν οι δομικές αδυναμίες του συστήματος υγείας στα νησιά και η ανάγκη πολιτικής αλλαγής προσανατολισμού.

Συγκεκριμένα:

Ο κ. Αθανάσιος Εξαδάκτυλος, Πρόεδρος Πανελλήνιου Ιατρικού Συλλόγου, παρομοίωσε τη δημόσια υγεία στα νησιά με «χρόνια οστεομυελίτιδα», δηλαδή σοβαρή, σύνθετη και επίμονη κατάσταση. Επισήμανε το αρνητικό ισοζύγιο

προσλήψεων–παραιτήσεων γιατρών τον Μάιο του 2025. Πρότεινε ειδική εκπαίδευση για γιατρούς απομονωμένων περιοχών και δημιουργία κεντρικού ιστότοπου με τα προσφερόμενα κίνητρα ανά περιοχή.

Ο κ. Ηλίας Τσέρκης, Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Ρόδου, κατέθεσε συγκεκριμένες προτάσεις και επισημάνσεις, οι οποίες όπως έγινε φανερό και από τη σύμφωνη γνώμη των Προέδρων των Ιατρικών Συλλόγων Κέρκυρας και Λήμνου αντιπροσωπεύουν τη φωνή των τοπικών ιατρικών συλλόγων για τα προβλήματα υγείας στα νησιά. Τα βασικά σημεία της τοποθέτησής του είναι τα εξής:

- Άτοκα ή χαμηλότοκα στεγαστικά δάνεια σε γιατρούς παραμεθορίου με επανεξέταση του μοντέλου στήριξης μέσω του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, όπως γινόταν παλαιότερα.
- Επίσημη και θεσμική διασύνδεση υγειονομικών δομών. Αντί για άτυπη επικοινωνία, να υπάρχει τυποποιημένος μηχανισμός παραπομπών μεταξύ νησιών και νοσοκομείων αναφοράς. Ειδικά για σοβαρές ασθένειες, οι ασθενείς να ξέρουν πού και πώς παραπέμπονται, χωρίς ταλαιπωρία.
- Ενίσχυση με κινητές μονάδες και δημιουργία πλωτού νοσοκομείου για την κάλυψη μεγάλου αριθμού νησιών. Παράλληλα, να υπάρξουν σοβαρές κινητές μονάδες επείγουσας φροντίδας, που θα ενισχύουν τα νησιά σε περιόδους αιχμής.

Ο κ. Κωνσταντίνος Κουτσόπουλος, Αντιπρόεδρος του European Council of Medical Orders (CEOM), στην τοποθέτησή του έκανε ουσιαστικές παρεμβάσεις με έμφαση στη γεωγραφική ιδιαιτερότητα της Ελλάδας και στις προτάσεις για θεσμικές λύσεις στα ζητήματα υγείας στα νησιά. Συγκεκριμένα:

- Η νησιωτικότητα είναι μοναδικό πρόβλημα στην Ευρώπη, καθώς καμία άλλη ευρωπαϊκή χώρα δεν αντιμετωπίζει τέτοια διασπορά πληθυσμού και υγειονομικών αναγκών λόγω νησιωτικού χαρακτήρα.
- Η υγεία στα νησιά είναι ζήτημα ζωής, όχι αριθμών. Το θέμα δεν είναι ακαδημαϊκό ή τεχνοκρατικό, αλλά αφορά την καθημερινή επιβίωση κατοίκων και επισκεπτών.
- Τόνισε την ανάγκη για άμεση παρέμβαση σε έκτακτα περιστατικά, ειδικά τον χειμώνα, που υπάρχουν προβλήματα προσβασιμότητας, για παράδειγμα αδυναμία διακομιδής λόγω άσχημων καιρικών συνθηκών.

- Επισήμανε ότι, η απλή μετακίνηση γιατρών δεν είναι λύση, καθώς τα νησιά χρειάζονται μόνιμους γιατρούς και όχι «περαστικούς».
- Οι υγειονομικοί, πρέπει να νιώθουν ασφάλεια και σταθερότητα, για να μπορέσουν να προσφέρουν ουσιαστικά.
- Πρότεινε να γίνει ο νησιωτικός χώρος μόνιμη επιλογή καριέρας για γιατρούς, με σταθερή χρηματοδότηση και θεσμική κατοχύρωση της επαγγελματικής και προσωπικής ασφάλειας.
- Ανέδειξε τη σημασία της ολιστικής προσέγγισης με δικαιοσύνη στην υγεία, που σημαίνει ίση πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας και μείωση των γεωγραφικών ανισοτήτων.

Στην τοποθέτησή του ο κ. Γιώργος Λεονταρίτης, Αντιπεριφερειάρχης Κυκλάδων και μέλος του Δ.Σ. της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας,(ΕΝ.ΠΕ), αφού χαρακτήρισε το ζήτημα της υγείας στα νησιά διαχρονικό πρόβλημα, που παραμένει άλυτο επί δεκαετίες, καθώς πρόκειται για βαθιά οργανωτικό πρόβλημα, που σχετίζεται με την ανεπαρκή θεσμική υποστήριξη των νησιών, ανέδειξε και τον ρόλο που πρέπει να έχει η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Συγκεκριμένα:

- Ζήτησε να υπάρξει ουσιαστικός διάλογος με την Αυτοδιοίκηση, και πραγματική ενσωμάτωση των περιφερειακών αναγκών στον σχεδιασμό του Ε.Σ.Υ..
- Υπογράμμισε πως η αποκέντρωση και η ενίσχυση των Περιφερειών είναι κρίσιμο βήμα για να αντιμετωπιστεί η κρίση στο νησιωτικό σύστημα υγείας.
- Δεσμεύτηκε ότι θα κατατεθεί επικαιροποιημένη πρόταση της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας προς την Επιτροπή.

Τα σημαντικά προβλήματα που αναδείχθηκαν μέσα από τις τοποθετήσεις βουλευτών της αντιπολίτευσης συνοψίζονται ως εξής:

- Τραγική υποστελέχωση, ως αποτέλεσμα δεκαετιών πολιτικής αποδόμησης του Ε.Σ.Υ..
- Απροθυμία γιατρών να υπηρετήσουν στα νησιά λόγω χαμηλών αποδοχών, υπερεργασίας, επιστημονικής απομόνωσης και απαξίωσης.
- Ανεπαρκής και ταπεινωτική λύση η προσωρινή μετακίνηση γιατρών από το κέντρο.
- Αποδόμηση του Ε.Σ.Υ. και σταδιακή ιδιωτικοποίηση της υγείας.

- Γεωγραφικές υγειονομικές ανισότητες και υγειονομική ανασφάλεια, τόσο στους μόνιμους κατοίκους, αλλά και στους επισκέπτες.

Ταυτόχρονα κατατέθηκαν και συγκεκριμένες προτάσεις:

- Αναβάθμιση του μισθολογίου.
- Μόνιμες προσλήψεις και μονιμοποίηση των ήδη υπηρετούντων.
- Ειδικό πλαίσιο κινήτρων παραμονής και όχι μόνο προσέλκυσης
- Ενίσχυση της μόνιμης παρουσίας προσωπικού και υγειονομική ασφάλεια για κατοίκους και τουρίστες.
- Ανάγκη για σαφή διαχωρισμό μεταξύ κινήτρων προσέλκυσης και παραμονής.
- Πλωτό νοσοκομείο ή κινητές μονάδες έκτακτης ανάγκης στα νησιά.
- Ανάγκη επαναχάραξης των ορίων των Υγειονομικών Περιφερειών, καθώς για παράδειγμα η 2η ΥΠΕ καλύπτει τεράστιο εύρος περιοχών και δομών.

Ο διάλογος στη συνεδρίαση ανέδειξε με σαφήνεια ότι η υγεία στα νησιά παραμένει ένα σύνθετο και κρίσιμο ζήτημα εθνικής σημασίας, που απαιτεί συνεργασία, στρατηγική και πολιτική βούληση.

Κοινός τόπος των περισσότερων τοποθετήσεων ήταν ότι τα προβλήματα υποστελέχωσης, προσβασιμότητας, στέγασης και λειτουργίας των δομών υγείας δεν μπορούν να λυθούν αποσπασματικά.

Οι εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης, του ιατρικού κόσμου και της αντιπολίτευσης ζήτησαν:

- Μόνιμες λύσεις με θεσμική ενίσχυση.
- Συντονισμό και διαφάνεια στις παροχές και τις προκηρύξεις.
- Ειδική αντιμετώπιση του νησιωτικού χώρου με ευρωπαϊκή στήριξη.
- Αναβάθμιση των όρων εργασίας των γιατρών, ώστε τα νησιά να γίνουν χώρος παραμονής και όχι απλώς διέλευσης.

Η συνεδρίαση κατέδειξε ότι η ενίσχυση του Ε.Σ.Υ. στα νησιά δεν είναι πολυτέλεια, αλλά ζήτημα ισότητας, αξιοπρέπειας και ζωής. Οι πολίτες των νησιών έχουν δικαίωμα στην ποιοτική και άμεση περίθαλψη, όπως και όλοι οι πολίτες.

V. ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η Υποεπιτροπή Νησιωτικών Περιοχών συνήλθε σε συνεδρίαση την 24^η Σεπτεμβρίου 2025, κατά την οποία εγκρίθηκε, κατά πλειοψηφία, η παρούσα Έκθεση, για τη Β' Σύνοδο της Κ' Περιόδου, με τις εισηγήσεις που την συναπαρτίζουν, η οποία υποβάλλεται προς την Ολομέλεια της Βουλής.

Αθήνα, 24 Σεπτεμβρίου 2025

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ (ΜΑΝΟΣ) Ν. ΚΟΝΣΟΛΑΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΓΙΟΓΙΑΚΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΒΑΤΣΙΝΑ ΕΛΕΝΗ

ΖΕΜΠΙΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΜΕΪΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΙΑΤΡΙΔΗ ΤΣΑΜΠΙΚΑ (ΜΙΚΑ)

ΔΕΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΚΑΒΒΑΔΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΜΠΟΥΜΠΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΚΑΠΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΗΣ

ΦΕΡΧΑΤ ΟΖΓΚΙΟΥΡ

ΜΑΡΚΟΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΒΡΕΤΤΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΜΟΝΟΓΥΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ

ΣΟΥΚΟΥΛΗ – ΒΙΛΙΑΛΗ ΜΑΡΙΑ ΕΛΕΝΗ

(ΜΑΡΙΛΕΝΑ)

